

CREAȚIA COMPOZITORULUI EUGEN DOGA – TREPTE ÎN DEVENIRE

*Anastasia MOLDOVANU,
șefa Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi”*

Rezumat: Cartea este cea mai veridică sursă de cunoaștere și informare. Creația compozitorului Eugen Doga o putem savura nu doar ascultându-i la infinit muzica, dar și din cărți. Cărți scrise de el cu multă dăruire și responsabilitate sau cărți despre el scrise de oameni care i-au studiat opera la diferite etape ale vieții, care l-au cunoscut îndeaproape, i-au cunoscut muzica și aspirațiile, nevoile și bucuriile, visele și nostalgiile. În această comunicare, autoarea face referire la cărțile din colecția Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi” și a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. De asemenea, există în patrimoniul cultural al bibliotecii și alte tipuri de documente despre viața și activitatea maestrului, din care se pot sustrage învățăminte folositoare nouă.

Cuvinte-cheie: colecție, patrimoniu, operă integrală, bibliografie.

Muzica lui Eugen Doga unește toată lumea.

Acad. Gheorghe DUCA

E simbolic numele lui Eugen Doga. Fiind născut la 1 martie, el este vestitorul primăverii noastre, un ambasador al culturii noastre în lume și, prin muzica sa, un ambasador al frumosului! S-au împlinit acum 85 de primăveri ai compozitorului, dintre care unele au fost altfel. Revenind la vorba scriitoarei Maria Pilchin, „avem acum o primăvară rusească”.

Ca un simplu exercițiu de memorie, menționăm doar unele repere de apreciere a operei compozitorului Eugen Doga: Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei” a lansat, în anul 2015, o marcă poștală în contextul unei decizii speciale a UNESCO: „Creația compozitorului Eugen Doga face parte din patrimoniul UNESCO pentru valsul din filmul *Gingașa și tandra mea fiară*”; muzica lui Eugen Doga este recunoscută drept una dintre cele patru capodopere muzicale ale secolului XX; Eugen Doga – compozitorul din patrimoniul UNESCO.

La nivel național, anii 2006 și 2017 au fost declarați „Anul Eugen Doga”. Anul 2022 a fost declarat de către Primăria municipiului Chișinău „Anul Cultural Eugen Doga” în orașul Chișinău – o inițiativă de care suntem mândri.

La 1 martie 2017, Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei” a lansat plicul timbrat „Eugen Doga – 80 de ani de la naștere” în

contextul aniversării a 80 de ani de la naștere a compozitorului. Cu această ocazie, Maestrul a remarcat că mândria țării noastre trebuie să fie reprezentată prin lucrările de artă: „Avem atât de multe lucruri frumoase în Moldova și sper că tendința de a spune că undeva este mai bine decât acasă va dispărea. În Moldova avem opere de artă, începând de la plicurile Poștei Moldovei, iile naționale, muzica frumoasă și localitățile țării noastre”.

Este o mare responsabilitate să apreciezi opera de creație a maestrului Eugen Doga, care este o importantă valoare națională și universală. Filiala de Arte „Tudor Arghezi” are onoarea să se implice în realizarea acestui eveniment important, pentru că ne leagă niște tradiții de colaborare cu maestrul Eugen Doga pe parcursul a mai bine de trei decenii. Aceste tradiții se referă, în special, la realizarea activităților de promovare a culturii muzicale naționale și la donație de documente – cărți, partituri muzicale, resurse audio, atât de necesare unei biblioteci de profil artistic. Aș menționa, în acest context, că odată cu noua percepere a culturii, venită pe un nou val al libertății din Occident, Biblioteca de Arte nu mai putea beneficia, ca odinioară, de achiziții specifice domeniului artistic venite de la Moscova, or atenția se concentra tot mai mult pe crearea și lansarea în spațiul chișinăuian a bibliotecilor de carte românească. Exact în acea perioadă, compozitorul Eugen Doga, prin acțiunile sale concrete, a contribuit mult la susținerea activității bibliotecii. În incinta actualei Bibliotecii de Arte, compozitorul și-a lansat discul de vinil *Мой белый город*, reeditat la casa de discuri „Мелодия” din Moscova în 1985. Compozitorul și-a lăsat autograful pe acest disc: «Нашему прекрасному дому – муз.-театр. библиотеке и ее очаровательным женщинам, с благодарностью и пожеланиями еще больших радостей. 24 ноября 1987».

Din relațiile de colaborare, dar și de identificare a priorităților culturii naționale, a apărut ideea ca în anul 1993, sub egida BM „B.P. Hasdeu”, să apară prima lucrare bibliografică elaborată de

echipa Bibliotecii de Arte, care să oglindească viața și creația compozitorului Eugen Doga. Bibliografia cuprinde două compartimente: „Opera”, care include subdiviziunile „Creații instrumentale”, „Creații vocale”, „Înregistrări de discuri”, materialul fiind selectat în ordine alfabetică și cronologică. „Creațiile vocale” sunt distribuite referitor la coruri, cântece solo, cântece pentru copii. A doua parte a lucrării se întitulează „Despre viața și creația compozitorului”. Selectarea surselor documentare în indice e terminată în iunie 1992.

Apariția acestei lucrări, după cum a menționat dna Lidia Kulikovski, ex-director general al BM „B.P. Hasdeu”, responsabilă de proiect, a fost o adevărată surpriză pentru Eugen Doga. Dar, din 2002, în cadrul activității filialei, se reîncepe lucrul de reeditare a indicelui bibliografic cu un nou arsenal de informații (un număr mare de reviste, cărți și discuri, informații din internet), pentru a completa datele referitoare la activitatea muzicală și publicistică a compozitorului Eugen Doga. Bibliotecarii au fost în permanentă legătură cu soția maestrului, dna Natalia Doga, și muzicologul Serghei Pojar, care le puneau la dispoziție noi apariții – culegeri de partituri, CD-uri, casete video. De fapt, până la moment, există doar acest indice bibliografic. Nu mai există o altă lucrare de cercetare bibliografică la tema dată, care ar continua activitățile începute în lucrarea din 1993 (consultarea surselor de informare; căutarea, localizarea, selectarea, organizarea informațiilor; elaborarea bibliografiei; transmiterea bibliografiei finale). Bibliografia lui Eugeniu Doga este enormă și poate fi comparată după volum doar cu bibliografia unei mari personalități din Basarabia, cunoscută de o lume întreagă – cea a divei din prima jumătate a secolului XX, soprana Maria Cebotari.

Evenimentele social-politice din deceniul nouă al secolului trecut au avut un impact direct și asupra bibliotecii, care și-a creat o imagine pozitivă în societate, devenind gazdă a numeroaselor activități de propagare a artei și a oamenilor din acest domeniu. La una din asemenea întruniri din anul 2001, compozitorul Eugen Doga și-a exprimat părerea vizavi de instituție: dacă ar fi să-și

începă din nou activitatea sa muzicală, apoi ar face primii pași anume aici. În anul 2002, compozitorul Eugen Doga, alături de soprana Maria Bieșu, alături de actori, artiști plastici, jurnaliști și scriitori, a fost prezent la activitățile muzicale care se realizau în cadrul salonului „Dialogul sufletului cu muzica”. Tot atunci el vine cu o donație impunătoare de documente (peste 200 de exemplare): cărți de istorie a muzicii universale în limba germană, partituri muzicale, discuri de vinil, CD-uri, caiete metodologice, facsimile (fotografii ale variantelor de lucru a compozitorului; în special, partituri muzicale la creații instrumentale și ale coloanei sonore la filme și spectacole pe care le-a realizat în perioada anilor 1967-1990) – documente care au completat și au îmbogățit colecția bibliotecii nu numai cantitativ, dar și calitativ, adăugând valoare domeniului specific de cercetare. În acest context, maestrul a subliniat că această avuție a clădit-o piatră cu piatră „nu în scopul agonisirii, dar în folosul creației, în speranța că tineretul studios care vine la Biblioteca de Arte va deschide aceste cărți, va auzi muzica și va deveni mai bun”. Era un adevărat eveniment care a fost mediatizat în mass-media (*Eugen Doga a făcut o donație unei biblioteci de Arte // Moldova Suverană*. – 2002. – 26 febr. – P. 4.; *Кишиневские новости*. – 2002. – 26 febr.). De asemenea, despre donația maestrului s-a comentat și în contextul evenimentului „Mărțișor 2002” în publicația *Кишиневские новости* de la 1 martie 2002.

La 3 martie 2002, Eugen Doga a fost omagiat cu ocazia aniversării a 65 de ani de la naștere în incinta Bibliotecii de Arte, în cadrul evenimentului cu genericul „Topit în cântec veșnic tânăr”, moderat de Serghei Pojar (1961-2010) – cronicarul vieții muzicale din Republica Moldova, ziarist și pedagog, unul dintre cei mai reprezentativi critici de artă muzicală ai ultimelor decenii ale secolul trecut.

În opera compozitorului Eugen Doga urmărim diferite perioade, unanim

---

Bibliografia lui Eugeniu Doga este enormă și poate fi comparată după volum doar cu bibliografia unei mari personalități din Basarabia, cunoscută de o lume întreagă – cea a divei din prima jumătate a secolului XX, soprana Maria Cebotari.

---

apreciate de către muzicologi ca noi trepte în creația componistică. Frază „Muzica este casa mea” a devenit celebră în contextul unei vizite a publicistului Nicolae Roibu și a acad. Mihai Cimpoi la Eugen Doga după o obișnuită reîntoarcere a sa de la Moscova.

Spectrul variat al genurilor abordate demonstrează interesul compozitorului Eugen Doga pentru cele mai diverse modalități de exprimare sonoră, pentru zone tematice și stilistice diferite. Muzica sa este, în toate ipostazele, antrenantă, vibrantă și sinceră, ea cucerește ascultătorul prin generozitatea melodică și autenticitatea emoției pe care o comunică.

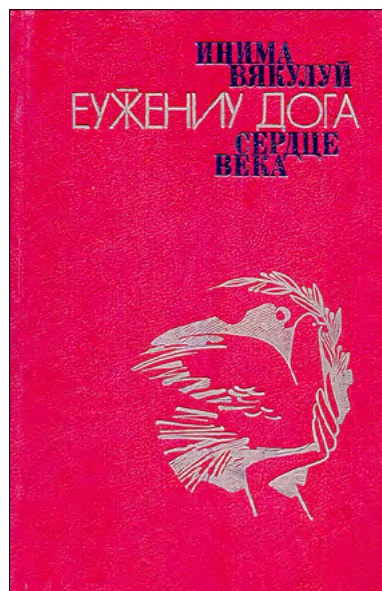
A fost răspunsul maestrului la întrebarea: „Unde se simte mai bine – la Chișinău sau la Moscova?” (din cartea *Lumini și umbre-n ceas de taină* (2005) de Nicolae Roibu).

Dacă e să caracterizăm întreaga operă a lui Eugen Doga, vom putea evidenția câteva domenii bibliografice majore:

I. *Opera musical-componistică* a lui Eugen Doga este exprimată în volume monografice de muzică tipărită, cărți de autor, în culegeri și antologii, albume, enciclopedii de muzică și critică muzicală, în creații instrumentale și

creații vocale, muzică pentru film și spectacole de teatru, articole cu tematica de profil în presă; în resurse electronice – reflecții pe diferite portaluri, înregistrări pe discuri, documente audio-vizuale ș.a. Spectrul variat al genurilor abordate demonstrează interesul compozitorului Eugen Doga pentru cele mai diverse modalități de exprimare sonoră, pentru zone tematice și stilistice diferite. Muzica sa este, în toate ipostazele, antrenantă, vibrantă și sinceră, ea cucerește ascultătorul prin generozitatea melodică și autenticitatea emoției pe care o comunică.

Merită de menționat aspectul patriotic al creației muzicale, ținând cont de faptul că Eugen Doga este și un mare om cu responsabilitate civică. El este autorul muzicii pentru trei imnuri naționale, dedicate marilor domnitori: Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și, apărut în 2021, *Imnul lui Alexandru Ioan Cuza*. Astăzi, Eugen Doga se vede prins pe axa Chișinău-București,

unde îl vedem activ la multe manifestații de mare amploare.

II. *Referințele la activitatea profesională și personală* – un gen aparte pe care îl putem adăuga la opera integrală a lui Eugen Doga: cărți și culegeri, unele dintre ele aniversare, scrise despre el și despre viața lui. Lăsăm aici o listă de lucrări prezentată în ordine cronologică a apariției lor:

1. Tcaci, Efm. *Eugeniu Doga*. Chișinău: Literatura artistică, 1980.
2. Doga, Eugen. *Inima veacului = Сердце века* [compoziții corale] / alcăt. S. Pojar. Chișinău: Literatura artistică, 1987.
3. E. Doga: Oglinda clipelor = E. Догa: В зеркале мгновений = Ye. Doga: In the Mirror of Moments / aut.-alcăt.: E. M. Șatohina. Chișinău: Timpul, 1989.
4. Eugeniu Doga: bibliografie / Biblioteca Centrală BM „B.P. Hasdeu”; Centrul Național de Hasdeologie. Chișinău: Universitas, 1993.
5. Клетинич, Евгений. *Евгений Догa – знакомый и неизвестный*. Москва: Композитор, 1999.
6. Eugen Doga: compozitor, academician / Acad. de Șt. a Moldovei; consiliul coord.: Gheorghe Duca. Chișinău: Î.E.P. „Știința”, 2007.
7. Dumbrăveanu, Luminița. *Eugen Doga: „Muzica este prima și ultima mea iubire”*. Chișinău: Prut Internațional, 2012.
8. Turea, Larisa. *ABCDoga: Un destin în Do Major*. Chișinău: Prut Internațional, 2017.
9. Gagim, Ion. Eugen Doga, perspectiva inversă / coord.: Victor Spinei și Ionel Gândea. București – Brăila: Editura Academiei Române – Editura „Istros”, 2020.

III. Ar fi o informație incompletă, dacă e să ne referim doar la opera muzicală a maestrului. În timp, ea s-a completat și cu o altă componentă – cu opera literară. Sunt de menționat în special anii 2017-2021, perioadă în care, așa cum o cunoaștem, cel puțin noi, bibliotecarii, maestrul a fost foarte activ la capitolul cărți editate și semnate în calitate de autor. Ar fi indicat să numim acest

compartiment *Opera complexă* – de la opera muzicală cu sintagma „Muzica este casa mea”, până la opera literară – cartea pentru copii și cartea monografică.

Eugen Doga a avut dintotdeauna o predilecție pentru cărți, fiind și membru al colegiului redacțional și de repertoriu al Ministerului Culturii al RSS Moldovenești, funcție pe care a deținut-o în anii 1967-1972. Prima sa carte a apărut în anul 1957, la 1 ianuarie (când avea doar 20 de ani) cu titlul *Cântec de anul nou*, retransmisă la postul de radio moldovenesc

la 1 ianuarie 1957. A fost prima lansare a acestui volum în formă de interpretare muzicală realizată de o orchestră de copii condusă de dirijorul și compozitorul Șico Aranov. A fost și prima dată când o compoziție muzicală a tânărului compozitor Eugen Doga a fost transmisă la radio. Pe parcursul următoarelor decenii au continuat să apară cărți la diferite edituri de la noi și de peste hotare – cărți concepute, semnate și alcătuite de Eugen Doga. Conținutul culegerilor apărute la noi cuprindea notele muzicale la cântecele cu tematică patriotică, piese muzicale cu tentă romantică sau populară, inspirate din specificul melosului popular moldovenesc, melodii consacrate orașului Chișinău. Este o dovadă certă că în selectarea materiei de conținut pentru lucrările semnate Eugen Doga a colaborat permanent cu scriitorii din Basarabia.

Cartea *Orașul cîntă = Topod noem*, apărută la editura „Cartea Moldovenească” în anul 1967 este o culegere de paisprezece cântece despre orașul Chișinău, pe muzica compozitorilor moldoveni. Maestrul a avut dintotdeauna o dragoste aparte pentru Chișinăul drag, orașul alb cu umerii de piatră. În ediția dată, trei din piesele muzicale – *Cu mine-i cântecul* (versuri de P. Darie), *Mări de flori* (versuri de A. Ciocanu), *Șantier ni-i țara toată* (versuri de N. Esinencu) – sunt pe muzica lui E. Doga. În 1971, la aceeași editură, apare volumul *Primăvara*, culegere pentru voce și pian, concepută de Eugen Doga.

În anul 1972, la editura „Cartea moldovenească” au apărut alte două volume: *Pe strune de chitară*, în care sunt prezentate cântece românești de estradă și cele populare, și cartea *Pe aripi de cânt*, o culegere de note muzicale (muzica aparținându-i) la o serie de

cântece despre natură – de la primăvara până la toamna târzie, preconizate atât pentru interpretare vocală, cât și pentru solo pian. Cartea este însoțită de o prefață semnată de Grigore Vieru.

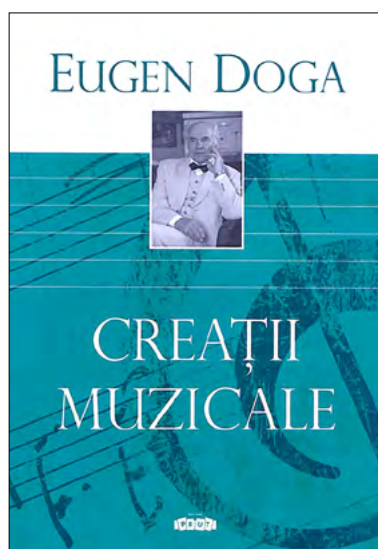
În anul 1978, la editura „Literatura artistică”, este scoasă de sub tipar culegerea *Солнечный день = Zi cu soare*, care cuprinde cele mai populare cântece lirice ale compozitorului Eugen Doga. Activitatea maestrului sub aspect editorial a fost deosebit de intensă în perioada când era axat pe dimensiunea Chișinău – Moscova, lucrările lui fiind incluse și în culegeri muzicale care se editau în Federația Rusă.

În anul 1987, la Moscova, la editura „Советский композитор” apare o nouă culegere de cântece pentru voce, cor și baian, semnată de Eugen Doga – *Избранные песни*, în care se regăsesc o serie de melodii pe versuri (poezii cântate) preluate din literatura română din Basarabia.

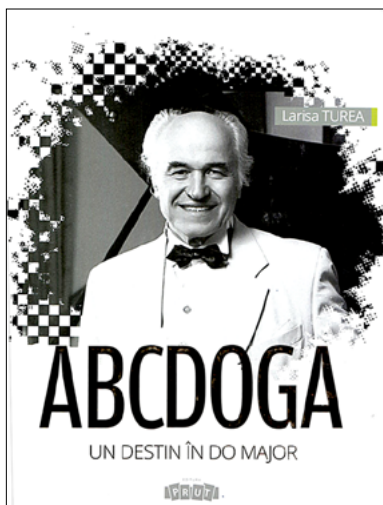
Începând cu anul 2000, Eugen Doga editează un set de lucrări muzicale, structurate în formă de caiete preconizate pentru studiu, care apar în orașele Moscova și Sankt-Petersburg din Federația Rusă la diferite edituri – „Советский композитор”, „Композитор”, „Союз художников” ș.a. Majoritatea lucrărilor, inclusiv caietele muzicale, se află în componența subcolecției a bibliotecii „Documente de muzică tipărită”.

Activitatea editorială recentă a compozitorului Eugen Doga, din ultimii cinci ani de creație muzicală, se caracterizează prin editarea unor volume cu substrat autentic, sustras în special din verbul eminescian. Maestrul este adânc impresionat de opera de creație a marelui poet român. Încă în anii '70 ai secolului XX, Eugen Doga a scris două coruri a capella la textul poeziilor *Dorința* și *Dintre sute de catarge* de Mihai Eminescu.

Lucrarea *Dialogurile dragostei*, apărută în două volume în 2017 la editura „Cartier” (și vol. III este deja dat spre editare), cuprind arii și romanțe pe versuri de Mihai Eminescu și Veronica Micle. Autorul nu este la prima sa lucrare cu tematica eminesciană. Primind în dar un volumaș de versuri ale Veronicăi Micle,

compozitorul a fost tentat să exprime în muzică dragostea profundă a acestor doi mari îndrăgostiți.

Tot în 2017, la editura „Prut Internațional” apare lucrarea *Creații muzicale* semnată de Eugen Doga. Volumul a fost editat în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 58 din 6 februarie 2017 „Cu privire la sărbătorirea aniversării a 80-a a compozitorului Eugen Doga”, elaborată cu sprijinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării. *Creații muzicale* este o carte de note muzicale cu piese pentru pian, consacrate copiilor.

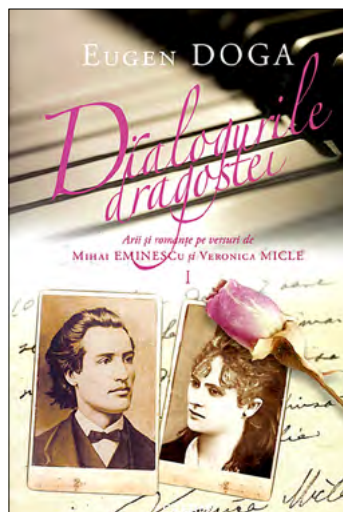
Lucrarea *Cântece*, apărută în 2019 la editura „Prut Internațional”, este o colecție de piese pentru pian, pentru vioară și pian, pentru două viori și un pian, destinată atât pianiștilor începători, dar și celor care posedă și alte instrumente.

Studiindu-i opera de creație muzicală, aflăm despre marea lui pasiune pentru muzica de film. Eugen Doga a semnat coloana sonoră la peste 200 de producții filmice, majoritatea produse la „Mosfilm”, unul din cele mai mari studiouri din fosta URSS. Filmul *Maria Mirabela* (1981), pentru care Eugen Doga a semnat coloana sonoră, a fost singura producție româno-sovietică regizată de artistul plastic, actorul și creatorul român de filme animate Ion Popescu-Gopo (având și contribuția poetului Grigore Vieru). După aproape 40 de ani, într-un sfârșit, am aflat că în proces de editare se află volumul monografic (note muzicale) ale filmului *Maria Mirabela*, pregătit de maestru.

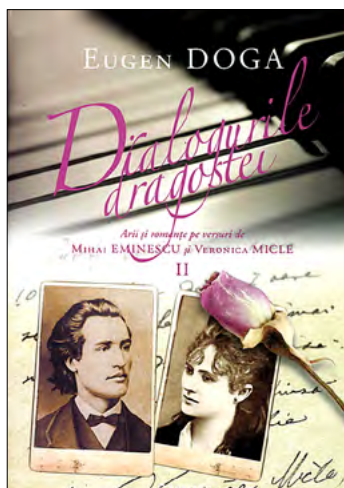
După cum a fost menționat, în opera integrală a lui Eugen Doga este necesar de introdus și *opera literară*, o activitate deosebită, la care maestrul a trudit în ultimii cinci ani în paralel cu opera sa de bază – cea muzicală. El este autorul cărților pentru copii și al unui volum autobiografic de mare valoare. În vizorul creației sale, un loc important îl dețin copiii, cu care, în

ultimii cinci ani, Eugen Doga are o colaborare fructuoasă. Aceasta se rezumă nu numai la activități muzicale – recitaluri de piese semnate de compozitor în interpretarea elevilor din școlile de profil și licee, dar și la alt aspect – scrierea operelor literar-artistice și editarea cărților consacrate copiilor. Au apărut două cărți semnate de autor, care se bucură de un mare succes la cititorii mici. În anul 2018, apare cartea sa pentru copii, o carte cu povești, pentru prima dată editată în limba rusă, apoi tradusă în limba română. În 2019, volumul a fost propus pentru programul de lectură „Chișinăul citește” lansat de BM „B.P. Hasdeu” (ediția a XVI-a).

În anul 2019, editura „ARC” a scos de sub tipar o nouă carte semnată de maestrul Eugen Doga – *Plaiule cu Vise Albastre*. Cartea este o colaborare rodnică între maestru și scriitoarea Viorica Covalschi, cunoscută și îndrăgită de copii și din cadrul minunatului program de lectură „Chișinăul citește”. Este, mai degrabă, o carte de versuri, care vine să completeze și fondul documentelor de muzică tipărită a Filialei de Arte „Tudor Arghezi”.

În anul 2021, a fost editată o nouă carte a compozitorului: de astă dată un volum autobiografic, care ne înfățișează un tablou amplu al vieții și activității maestrului – *Viața mea așa cum a fost să fie*, în care găsim următoarea mărturisire: „M-am străduit, în măsura în care e cu putință, să fiu obiectiv, să reproduc multe momente prin negura vremii, care nu se limitează la întorsul filelor calendarului, ci ne mai și atrage în vârtoarea ei și ne revine o luptă grea pentru a ne menține în zona ei de atracție, ca să nu fim aruncați în niciunde”.

*Comunicarea a fost elaborată
în baza surselor din colecția
Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi”
și a catalogului electronic al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.*